Nro 23

KURYER LITEWSKI

w Wilnie w Piątek dnia 22 Lutego v. s. 1824 Roku.

Wiadomości Krajowe.

Ruski Inwalid z dnia 12 lutego ogłosił Nay-wyższy Manifest, w brzmieniu następującem:

z Bożey Łaski
MY ALEXANDER PIERWSZY
Cesarz i Samowładca Wszech Rossyy.
etc. etc. etc.
Objawiamy całemu narodowi.

W dniu szóstym grudnia roku upłynionego, Obwieściliśmy wszystkim wiernym poddanym Naszym, o szczęśliwém zaręczeniu Nayukochańszego Brata Naszego, Wielkiego Xiążęcia Michała Pawłowicza, z Jey Królewską Wysokością, Xiężniczką Wirtemberską Karoliną, nazwaną, po przyięciu przez Nią wyznania Greko-Rossyyskiego, Wielką Xiężną Heleną Pawłówną.

W dniu zaś ósmym teraźnieyszego lutego, w obozowey Naszey kaplicy, w Pałacu Zimowym, w obecności Naszey oraz znakomitszych Urzędników Duchownych i Cywilnych, naypożądańsze zaślubienie Ich Cesarskich Wysokości, za błogosławieństwem Naywyższego, ku radości Naszey i całego Naszego Cesarskiego Domu, uroczyście i szczęśliwie dopełnione zostało.

Obwieszczając o tém Naszych wiernych poddanych, wznosimy z głębi duszy dziękczynne modły do Króla Królów za ten nowy dowod Jego Swiętey Opatrzności, i prosimy Go, ażeby zlał Swe błogosławieństwo na tę nową gałąź Domu Naszego, i zachowywał ją dla dobra *Rossyi*. Mocno jesteśmy przekonani, że pospołu z Nami i wszyscy Nasi mili i wierni poddani zaniosą serdeczne modły do Wszechmocnego, o zdrowie i szczęśliwe powodzenie Nowo-zaślubionych.

Dan w Stolicy Państwa Naszego, Sankt-Petersburgu, roku od Narodzenia Chrystusowego tysiąc ośmset dwódziestego czwartego, dnia ósmego lutego, Panowania Naszego dwódziestego trzeciego.

Na Autentyku podpisano własną Jego Cesarskiey Mości ręką tak:

Alexander.

W niedzielę zrana, dnia 10 t. m., Nayjaśnieysi Zaślubieni, Wielki Xiążę Jegomość Michał Pawłowicz i Wielka Xiężna Jeymość Helena Pawłowna w apartamentach Swoich przyymowali zwyczayne powinszowania osób znakomitszych płci obojey, w porządku następującym: 1) Wyższe Duchowieństwo; 2) Rada państwa; 3) Senat; 4) wyżsi oficerowie gwardyi i woyska; 5) wielcy urzędnicy dworu; 6) urzędnicy dworu; 7) sekretarze stanu i minister sekretarz stanu Królewstwa Polskiego; 8) szambellani, kamerjunkrowie i inne znakomitsze osoby; 9) ciało dyplomatyczne; 10) Damy korpusu dyplomatycznego; 11) Królowe imeretyyska i mingrelska; 12) Damy honorowe, Panny honorowe, inne Damy znakomitsze i Xiężne Jeorgiańskie. (*Cons. Imp*)

Ukazy Rządzącego Senatu.

O środkach do wprowadzenia w użycie nowych arszynow.

Wedle Ukazu Jego Cesarskiey Mości, Rządzący Senat słuchali przedstawienia P. Ministra Skarbu, w którém opisując przeszkody, jakie się zdarzyły w rozprzedawaniu przygotowanych, na skutek Naywyżey potwierdzoney dnia 28 czerwca 1810 roku Opinii Rady Państwa, nowych stęplowanych arszynow, donosi, iż dla przyspieszenia przedaży i zaprowadzenia w Państwie tych arszynow, P. Minister Skarbu, uważa za konieczną użyć następujących środkow: 1) Na pierwszy raz przesłać do guberniy nieco więcey nowych arszynow, aniżeli położyły Izby Skarbowe, a mianowicie do 400 t., przez co zrobi się istotnie potrzebny ich zapas, a wydatki, na ich rozwiezienie potrzebne, proporcyonalnie zmnieyszą się; na przyszły zaś czas, rozwozić nowe arszyny po gubernijach w miarę przedaży dosłanych dawniey i na zapotrzebowanie Izb Skarbowych. 2) Rozwożenie wyżey pomienioney liczby arszynow nowych uskutecznić w przeciągu zimy 1823 i 1824 roku, a ostateczny termin kupowania ich naznaczyć nieodmiennie do pazdziernika teraznieyszego 1824 roku, z należytém ogłoszeniem. Od tego prawidła wyłączyć należy gubernije syberyyskie, gdzie zostawić należy Gubernatorom Jeneralnym naznaczenie ostatecznego terminu przedaży arszynow. 3) Dozor około zaprowadzenia używania tych nowych arszynow w terminie naznaczonym, również i nadzor, ażeby dawnieysze po terminie nie były używane, włożyć na policye mieskie i ziemskie. 4) Jeżeliby po upłynieniu naznaczonego terminu ktokolwiek z handlujących, przy kupowaniu, lub przedawaniu, używał dawnieyszych arszynow, wtedy te odbierać i łamać, jako rzecz zakazaną, a z poymanego na ich używaniu uzyskiwać na rzecz skarbu sztrafu za każdy arszyn po 2 ruble srebrem, z przymuszeniem go, ażeby na mieyscu dawnego kupił nowy arszyn. 5) A żeby i nie prowadzący handlu mieszkańcy mogli powoli opatrzyć się w nowe arszyny, przeto robienia i przedaży wszelkich innych, prócz znajomych, pod imieniem drewnianych arszynow składanych, powszechnie zabronić, wkładając przestrzeganie tego na Policye mieyskie i ziemskie. 6) Dla większey łatwości w rachunkach z uzbieranych za arszyny pieniędzy, przedaż ich utrzymywać w podskarbstwach powiatowych po wszystkich gubernijach, wyymując syberyyskie, w których urządzenie tey przedaży zostawić Gubernatorom Jeneralnym. 7) Pieniądze, wchodzące z przedaży arszynow, powinny się zbierać w Izbach Skarbowych, dla ich przesłania, dokąd należy, podług postanowienia, na które włożyć i dozor nad całością arszynow. Srodki te były przedstawiane przez P. Ministra do uwagi Komitetu PP. Ministrów, który protokułem swym dnia 1 września 1823 roku je utwierdził; na posiedzeniu zaś dnia 11 grudnia objawiono Komitetowi, że Cesarz Jegomość na postanowienie to zezwala. Donosząc o tem Rządzącemu Senatowi, P. Minister Skarbu prosi go, zrobić należyte rozporządzenie, względem przywiedzenia do wykonania wyżey wyrażonych środkow około przedaży i zaprowadzenia używania nowych arszynow, zalecić temu, komu należy, przez ponowione Ukazy. Rozkazali: względem wypisanego wyżey, Naywyżey potwierdzonego, dnia 11 grudnia 1823 roku postanowienia Komitetu PP. Ministrów dać wiedzieć dla wiadomości i na-

leżytego w potrzebnem zdarzeniu, co do kogo należeć będzie, wykonania, do wszystkich PP. Ministrów, Kontrolera Państwa, Wojennych Jenerał Gubernatorów zarządzających cywilnemi sprawami, Gubernatorów Cywilnych, Naczelników miast, Naczelników obwodowych, i do Woyskowego Atamana woyska dońskiego; również do wszystkich rządów gubernialnych i obwodowych, i Woyskowey Kancellaryi Woyska Dońskiego, do Skarbowych Izb i Expedycyy, i mieysc urzędowych; a do Nayświętszego Rządzącego Synodu, do S. Petersburskich i Moskiewskich Departamentow Senatu i ich Powszechnych Zebrań, przesłać uwiadomienia. Dnia 4 lutego 1824 roku. (*Z 1go Departamentu*).

ANGLIA.

Londyn dnia 5 lutego.

(*z Gazety le Conservateur Impartial.*)

Gdy zdrowie Króla Jmci nie dozwalało osobiście otworzyć mu parlamentu, lordowie *Liverpool*, *Eldon*, *Bathurst* etc. zajęli mieysca w swych wielkich ubiorach parow. O godzinie w pół do trzeciey, Urzędnik Izby Niższey wezwał ich do stawienia się przed szranki. Mówca tey izby przybył niebawnie na czele pewney liczby członków, i Lord kanclerz czytał mowę następującą w imieniu Jego Królewskiey Mości.

„*Milordowie i Mości Panowie!* Jego Królewska Mość, zlecił mi, abym WPanom wyraził żal jego nayżywszy, że słabość zdrowia nie dozwala Mu być obecnym w tym czasie na parlamencie.

„Byłoby to szczególnem ukontentowaniem dla Jego Królewskiey Mości, aby był w stanie osobiście WPanom powinszować szczęśliwego stanu kraju.

„Handel i przemysł wzrostu nabierają, tak wewnątrz jak i zewnątrz kraju.

„Czynność się podwaja we wszystkich gałęziach przemysłu krajowego.

„Wzrost przychodow jest na tym stopniu, iż nie tylko utrzyma kredyt publiczny, i będzie dowodem wielkiey obfitości naszych źródeł, lecz (co naywięcey zaymuje jeszcze J. K. M.) że pozwoli uczynić ulgę dla wielkiey klassy ludu.“

„Rolnictwo się podnosi z upadku, i, dzięki działaniom statecznym przyczyn naturalnych, odzyskuje ono stopień, jaki mu ważność jego zapewnia w rzędzie wielkich spraw narodu.“

„W żadney epoce, we wszystkich klassach ludności krajowey tey wyspy, nie panował ten duch porządku czynnieyszego, albo mocnieysze uczucie dobrodzieystw, od Opatrzności na nas wylanych.“

„Irlandya, od niejakiego czasu, była przedmiotem szczególney troskliwości J. K. M. Wszystko obwieszcza tam powrót naylepszego stanu rzeczy, i J. K. M. polega na usiłowaniach WPP. dla zapewnienia pomyślności w tey części Królewstwa Zjednoczonego.“

„J. K. M., również rozkazał nam uwiadomić WPP., iż ma naymocnieysze powody spodziewania się, że postępy pomyślności naszey nie zostaną zmieszane żadną przerwą spokoyności zewnętrzney.“

„J. K. M. ciągle odbiera od mocarstw, sprzymierzeńców swoich, i w ogólności od wszystkich Monarchow i państw, zapewnienia naymocnieyszego ich życzenia, względem utrzymywania i ustalenia swych związkow przyjacielskich z J. K. M., i nic nie zostało opuszczone ze strony J. K. M., równie dla utrzymania powszechnego pokoju, jako też dla uprzątnienia powodu do nieporozumień, a do wzmocnienia i rozszerzenia związkow przyjaźni między innemi narodami, a Brytanią Wielką.“

„Układy, tak dawno przez ambassadora J. K. M. w Konstantynopolu rozpoczęte, względem uprzątnienia nieporozumień między Rossyą a Portą, zostały doprowadzone, jak sobie J. K. M. tuszy, do tego stopnia, iż pożądany koniec nastąpi.“

„Zawartą została konwencya między N. Cesarzem Jmcią Austryackim, względem uregulowania należności pieniężnych dla tego kraju od dworu wiedeńskiego.“

J. K. Mość rozkazał tę konwencyą złożyć WPP., i spodziewa się ich pomocy, co do wypełnienia niektórych jey warunków.“

„Chociaż z niejaką niespokoynością J. K. M. mógł poglądać na początek woyny hiszpańskiey; jednakże dzień ode dnia niespokoyność ta staje się wynagrodzoną przez to, że ścisła neutralność, którą K. J. w walce tey zachować postanowił (a coście WPP. tak szczerze pochwalili), dostatecznie odpowiedziała dobru ludow J. K. M.“

„Co do prowincyy amerykańskich, które oświadczyły odłączenie się swe od Hiszpanii, postępowanie J. K. M. było otwarte i przezorne, a zdania jego we wszystkich czasach szczerze oświadczane były Hiszpanii i innym mocarstwom.“

„K. J. mianował konsulow dla przebywania w celnieyszych portach i znakomitszych miastach tych prowincyy, dla opieki handlu swoich poddanych.“

„Co do środkow dalszych J. K. M. zachował sobie, użyć ich w tey rzeczy z wolnością zupełną, podług tego, jak okoliczności tego kraju, i dobro jego narodu, będą wymagały.“

„*Mości Panowie Izby Niższey.* J. K. M. obowiązał nas uwiadomić WPP. iż wiadomości o stanie skarbu na rok teraźnieyszy są przygotowane i będą im złożone.“

„Liczne punkta, na jakie potęga morska J. K. M. teraz koniecznie w okolicznościach obecnych podzieloną bydź musi, i powod, który wymagał wzmocnienia załog w Indyach Zachodnich, sprawiły, iż nie można było uniknąć powiększenia jey zakładow na lądzie i morzu.“

„Król Jmć cieszy się jednak myslą, iż pomimo powiększenia wydatkow zrządzonych przez te zasiłki, można jeszcze będzie, opatrzywszy potrzeby roczne, uczynić, w jakieykolwiek części naszego systematu podatkowego, rozporządzenia, które przyniosą wsparcie w pewnych gałęziach ważnych przemysłu narodowego.“

Milordowie i Mości Panowie. J. K. M. obowiązał nas, abyśmy uwiadomili WPP., iż K. J. był uważnym, na żądanie, wyrażone przez izbę niższą, na ostatniem posiedzeniu parlamentu, ażeby były ułożone projekta środkow, mających za cel, ulepszenie stanu niewolników, murzynów, w Indyach zachodnich.

„J. K. M. rozkazał, ażeby dowody ku temu służące, były WPP. złożone.“

„J.K.M. spodziewa się, że WPP. dołożycie nayywiększego starania, i udzielicie wszelkiey, jak tylko można, pomocy, wniesieniom, które im będą uczynione, dla przyspieszenia moralnego ulepszenia murzynów, przez rozległy układ instrukcyi religiyney, oraz, wszystkim podobnym środkom, któreby słopniami tenże sam mogły przynieść skutek.“

„Ale J. K. M. zaleca WPP. naymocniey, ażebyście rzecz tę rozważali z taką spokoynością i ostróżnością, jakiey ona wymaga.“

„Podniecać nadzieje przesadzone, pomiędzy tymi, którzy są przedmiotem WPP. dobroćliwości, byłoby równie niebezpieczną dla ich dobra, jak i dla dobra tych, którzy użytkują z ich posługi.“

„J. K. M. pewnym jest, iż WWPP. w tem wszystkiem, cokolwiek dąży do odmiany w systemacie zawikłanym, i oddawna trwającym, jako w tém wszystkiem, co się tycze bezpieczeństwa znakomitey klassy jego poddanych, tak będziecie przekonani, iż to tylko, co się robi w uczuciu sprawiedliwości i gorliwości, a jest miarkowane rostropnością, będzie środkiem naywłaściwszym do uniknienia nieszczęść, a osiągnienia naywiększego dobra.“

Po tey mowie, mówca i członkowie izby niższey, którzy z nim przyszli, oddalili się, i zaczęły się obrady w Izbie niższey. P. *Rowland Hill* podawał adres podziękowania za tę mowę Królewską, wniosek ten popierał P. *Daly*. Obadwa w nayświetnieyszych kolorach wystawiali pomyślność Anglii; uczynili też uwagę, iż od ośmiu lat

podatki zmnieyszone zostały 20stu milionami. Co do Ameryki południowey, P. *Hitt* oświadczył, iż on cieszyłby się wprawdzie, ażeby mógł widzieć 16 milionów ludzi mogących używać wolności; ale nayw iększey trzeba się trzymać roztropności, ażeby osady nie pociągać do zbuntowania się przeciwko macierzystey ziemi. Wystawił ulepszenia, w *Irlandyi* zrobione, ulepszenia, które wtedy tylko będą miały pomyślny skutek, kiedy naród przestanie się dzielić na dwie strony. P. *Brougham* nie okazał się zadowolonym z tego wszystkiego, co się działo. Woyna hiszpańska, rzekł on, wcale jest daleką od ukończenia, kiedy Francya widzi się przymuszoną, utrzymywać w Hiszpanii od 60ciu do 70ciu tysięcy ludzi.

Londyn dnia 10 lutego.
(z Korrespondenta Hamburskiego).

W niedzielę ministeryum spraw stosunków zewnętrznych odebrało z Malty wiadomość o nagłém zeyściu z tego świata d. 17 stycznia Sir *Thomas Maitland*, który, jak wiadomo był właścicielem 10go regimentu piechoty, gubernatorem *Malty*, naczelnym dowódzcą siły morskiey angielskiey na morzu śrzodziemném, i Lordem Naczelnym Kommisarzem wysp jońskich. Jego starszym bratem jest Lord *Lauderdale*.

Gazeta nadworna zawiera potwierdzenie Vice Hrabiego *Melville*, *Sir William Johnstone*, *Hopes*, *Sir George Cockburn*, *Sir George Clerk* i *William Robert Keith Duglas* na Lordow admiralicyi, jako też mianowania P. *Chineri* na kommisarza do Hiszpanii, dla uregulowania pretensyy poddanych angielskich i hiszpańskich.

W sobotę i w niedzielę naradzano się w ministeryum stosunków zewnętrznych bardzo długo.

Teraźnieysza francuzka siła morska na wodach Indyy Zachodnich składa się ze czterech okrętow linijowych i 13 fregat.

HISZPANIJA.

Madryt dnia 30 stycznia.
(z Gaz. le Conserv. Impart.).

Biegała pogłoska o gwałtownem powstaniu na wyspach filipińskich, wszczętem przeszłego lata. Rząd niedawno otrzymał o nim szczegółowe wiadomości, których znacznieysze wypadki umieszczamy: „Od dawnego czasu niejakiś kapitan *Novales* stał się podeyrzanym gubernatorowi *Manilli*, stolicy wysp Filipińskich. Jenerał chciał go oddalić, powierzając mu wyprawę przeciwko *Maurom*, lecz *Novales* wnet bunt podnieść postanowił. A tak w nocy d. 2 czerwca ostatniego roku, rozkazał porucznikowi *Ruiz*, pierwszemu swemu wspólnikowi, zabić namiestnika królewskiego, *Folgneras*, i półkownika *Santa-Romana*. Rozkaz ten niezwłocznie wykonanym został, względem namiestnika królewskiego. *Ruiz* pchnął go sześć razy puginałem. Półkownik zaś, na swe szczęście, był o tém uwiadomiony i ratował się ucieczką. *Novalles* udał się do koszar i wziąwszy 400 ludzi, poszedł do pałacu gubernatora, który szczęściem był wtedy w *San Miguel* z drugiey strony miasta. Wierni oficerowie zebrali swe kompanię, i postanowili bronić prawey władzy. Okrzykami. „*Niech żyje Król*" wnet zagłuszone zostały okrzyki buntowników: poymano wielu, którzy krzycząc po ulicach biegali. Jenerał, zebrawszy korpus woyska, probował weyść przez bramę ś. *Łucyi*; lecz ledwie co dostał się na ulicę arcy-biskupią, aż ze wszystkich okien naymocnieyszy ogień sypać się począł. Pałac zajęty został przez spiskowych; potrzeba było sprowadzić działa do wypędzenia ich ztamtąd. *Novalles* począł tracić odwagę; wnet zewsząd ściśnięty, i nie znaydując wyyścia postanowił poddać się. *Ruiz* wyskoczył na groblę, ale wnet został poymany. Buntownicy szukali schronienia w kościołach, domach i gdzie tylko mogli. Gubernator, odzyskawszy pałac, wnet zwołał radę wojenną, która wydała wyrok śmierci na *Navallesa*. Przyznał się on do winy, nie chciał wymienić wspólników, i wnet został rozstrzelany. *Ruiz* i 14stu sierżantow zostali nazajutrz rozstrzelani. Odtąd spokoyność nie była naruszona.

Madryt, dnia 6 lutego.
(z Korrespondenta Hamburskiego.)

Król Jmć wydał dwa ważne wyroki, tyczące się skarbu. Jednym z nich, składającym się z 10 artykułów, zaleca utworzenie kassy umorzenia długow krajowych; drugim, składającym się z 15 artykułow, urządzenie Kommissyi likwidacyyney publicznego długu przy kassie umorzenia.

P. *Saldanha*, Hrabia *Porto Santo*, za ofiarowane mu ministeryum marynarki i obu Indyy, podziękował, i został mianowany posłem przy dworze portugalskim. Dotąd piastował on urząd pełnomocnego ministra.

Minister woyny wydał okolnik względem odnowienia siły zbroyney, podług którego, 43 regimenta milicyi prowincyonalney, które przed 7 marca 1820 były, mają zatrzymać swoje imiona. Wszyscy oficerowie, którzy przed 7 marca z woyska do czynney milicyi przeszli, zostali na nieograniczony urlop do domów odesłani; oficerowie zaś, którzy opuścili milicyą, w celu niesłużenia rządowi rewolucyynemu, mogą z podwyższeniem rangi znowu weyśdź do służby, kiedy sami zechcą.

Wyrokiem Króla Jmci zostały zakazane wszystkie dzienniki, wyjąwszy *Gaceta* i *Diario* Madryckie, i dzienniki, handlu, rolnictwa, umiejętności i sztuk. *Restaurador* doczekał się swojego końca, lubo niedawnemi czasy tak śmiało i tak pewnie przeciw temu się oświadczał.

W *Guatimali* nowy naczelnik stronnictwa, nazwiskiem *Ariza*, znowu powstał, i znowu wielkie gwałtowności popełnił.

W *Hawannie* ważney naszey twierdzy otrzymana wiadomość o oswobodzeniu Króla, sprawiła nadzwyczayną radość pomiędzy osadnikami.

Utworzenie regimentow z cudziemcow, jest dotąd rozmową codzienną. Właśnie co myślano o utworzeniu korpusu ze 12,000 Irlandczykow, ale podobne woysko, drożey kosztuje, aniżeli krajowe.

Margrabia *Talaru* ma za kilka dni nas opuścić.

Słychać, iż na wyraźny rozkaz Króla, sprawa uwięzionych za polityczne przestępstwa ma bydź ukończoną, w przeciągu 2ch tygodni.

FRANCYA.

Paryż dnia 10 lutego.
(z Gazety Warszawskiey).

Słychać o znacznych robotach w srodku pałacu *Thuilleries*, a mianowicie w pokoiu sessyonalnym Rady przy sali tronowey. Roboty te mają się zacząć, gdy w piękney porze roku dwór uda się do *St. Cloud*.

Donoszą z *Tuluzy*, iż powrót ieńcow woiennych hiszpańskich do oyczyzny, został wstrzymany tymczasowie, podług wysłanych ztąd rozkazów.

Onegday przybył tu z Petersburga nadzwyczayny goniec, który wziąwszy inne listy od Posła Cesarsko Rosyyskiego, Hrabiego *Pozzo di Borgo*, poiechał wczora do *Madrytu*. Goniec z *Wiednia*. który także onegday przybył do Barona *Vincent*, udał się wczoray rano do *Londynu*.

Niektóre Dzienniki tuteysze zawieraią wiadomość z *Madrytu*, iż Król Jmć Hiszpański, na wniosek nayważszey Rady woienney, względem więźniow skazanych na galery, postanowił, aby ci, którzy wyszedłszy lub uciekłszy z więzienia, udali się pod chorągwie woyska roialistowskiego i prosząc o złagodzenie kary za dawnieysze swoie występki, przyrzekną wiernie służyć, mogą zostawać w służbie do wyyścia czasu ich kary, jeśli do buntowniczych zbrodni nie należeli. Innym zaś ma bydź skrócona kara, stosownie do ich usług i występku.

Paryż, dnia 10 lutego.
(z Korrespondenta Hamburskiego)

Niezawodną jest rzeczą, że rząd hiszpański uznał się bydź dłużnym 34 miliony Francyi, ale to nie potwierdza się, izby na ich opłacenie przeznaczona była jakakolwiek gałąź dochodu krajowego. Niczém więcey to nie jest, jak prostém uznaniem, bez hypoteki, a nawet bez wyrażenia spo-

sobu opłaty na przyszłość. Kiedy wszystkie okoliczności naszego wdawania się do hiszpańskich interessów wiadome będą, kiedy układy względem utrzymania naszego woyska podpisane i publicznie ogłoszone zostaną, wówczas dopiero się okaże, podług jakiey zasady wspaniałości Francya postępowała w tém pamiętném przedsięwzięciu.

(Wczora gazeta *Journal de Deb.*, z którey powyższy artykuł wyjęty, umieściła wiadomość pod artykułem z *Madrytu*. iż żupy solne w *Arragonii* i przychód cła *Mirandy*, przeznaczone zostały na opłacenie tego długu).

Zawczora zebrali się ministrowie do strażnika pieczęci, który w przyszłą środę może będzie mógł znaydować się na radzie u Króla Jmci.

Xiąże *Carignan* przybył d. 5 o godzinie 5 rano do *Lyonu*, i zatrzymał się tylko, nim konie odmieniono.

Królewskie towarzystwo, *Société de bonnes lettres* przyznało nagrodę P. *Denain Compiegne* za naylepszy wiersz pod tytułem: *Hommage à l'armée française en Espagne*. (Hołd dla woyska francuzkiego w Hiszpanii).

Syn bajońskiego pocztmistrza P. *Detroyat*, który kilka bardzo prędkich podróży z *Madrytu* do *Paryża* odbył, otrzymał od Króla Jmci hiszpańskiego, wizerunek J. K. M. bardzo pięknie zrobiony i kosztownie oprawny, z pochlebnym dla siebie listem, w którym ten Monarcha oświadcza mu podziękowanie za usługi dla sprawy królewskiey.

Gazeta *Etoile* donosi, podług listów z *Lisbony* pod d. 26 stycznia, że jeszcze ciągle trwają intrygi stronnictwa konstytucyynego przeciw Królowey Jeymci.

Podług pewnych wiadomości z *Lisbony*, pożyczka, która w Anglii dla Brezylii miała bydź zawartą, nie przyydzie do skutku.

Dnia 11. Król Jmć pracował wczora rano z Xiążęciem *Doudeauville*, jeneralnym dyrektorem poczt; a potym dał prywatne wysłuchanie Sasko weymarskiemu posłowi P. *Treitlinger* i prezydentowi kollegium elekcyynego margrabiemu *de la Guiche*.

Wczora zebrali się znowu ministrowie do strażnika pieczęci.

Wczora rozeszła się pogłoska, iż Baron *Eroles* źle przyjął przełożenie jenerała porucznika *Maringone*, i że między tymi dwóma oficerami panuje wielkie poróżnienie.

P. M... urzędnik w ministeryum woyny, został uwięziony, za fałszowanie podpisu ministra woyny i wydanie kilku patentów legii honorowey i orderu ś. *Ludwika*. Około 20 osob, które tą drogą otrzymali ordery, znayduje się w ręku sprawiedliwości. Zapewniają, iż był uorganizowany komitet, który wszystkie do ministra mające wyyść świadectwa fabrykował. Pomiędzy fałszowanemi podpisami, znayduje się i podpis Xiążęcia *Bourbon*, którym do 5.o świadectw podpisano. (Wiadomość o 20stu uwięzionych, jako też i sfałszowaniu podpisów Xięcia *Burbona*, podług gazety *Drapeau Blanc* jest bez zasady).

Sąd kassacyyny odesłał na powrot apelacyą 23 zbiegów francuzkich, którzy przeciwko Francyi oręż nosili, do 1go woyskowego sądu dywizyi zachodnich Pireneów.

Gazeta *Courrier* porównywa dzisia uwagi z oświadczenia północno amerykańskiego prezydenta i angielskich ministrów względem osad hiszpańsko-amerykańskich. Są one, wyraża taż gazeta, następujące 1). Każdy kray macierzysty ma prawo znowu odzyskać swoje osady, a kto się temu opiera, działa przeciw prawu i honorowi 2). Hiszpania może tego prawa użyć względem swych osad. 3). Stany Zjednoczone i Anglia opieranie się temu uważają za wykraczające przeciwko prawu i honorowi 4). Zjednoczone Stany i Anglia zaprzeczają każdemu mocarstwu prawa, mieszania się między Hiszpanią i jey osadami, i dawania pomocy jedney przeciwko drugim. Rzecz jast rozstrzygniętą. Hiszpania znowu zdobywać będzie Amerykę, jeżeli będzie mogła, ale żadne inne mocarstwo nie powinno do tego pomagać; tak wyrzekli z tey i z tamtey strony morza atlantyckiego ci, którzy na oceanie *veto* wymówić mogą. Wreszcie oświadczyli ministrowie angielscy, ministrowie Króla, który naywięcey ma osad (*du roi le plus colonial*) iż starali się Hiszpanią przekonać, iż uznanie niepodległości osad z dobrem dla niey będzie, a tłumaczenie się ich w tey rzeczy jest godnem uwagi, iż winszują sobie tego szczęścia, że ani angielskie pieniądze, ani ich krew, użyte nie zostały dla zrządzenia teraźnieyszego stanu rzeczy.

Perpignan dnia 6 lutego.
(z teyże gazety.)

Baron *Eroles* niechce bynaymniey uznać kapitulacyi. On osobiście może weyść do *Barcellony*, ale nie jego woysko. Od 8 do 10 dni francuzi stoją pod bronią. Piechota śpi w pokrytych korytarzach; artylerzyści znaydują się przy swych działach, a władze obustronne, francuzkie i hiszpańskie, żądały od swych rządów stosownych przepisów.

SZWAYCARYA.

Szafuza 27 stycznia.
(z gaz. le Cons. Imp)

Rząd w *Bernie* ogłosił kilka ważnych urządzeń. Przez jedno z tych urządzeń jest zawarowano, że obrządek religii katolickiey jest pozwolony w mieście *Bernie* na czas tak długi, dopóki nie nastąpią naduzycia, lub inne jakie szkodliwe następstwa; lecz razem dodano, że tak duchowni tego obrządku, jako i inni katolicy mają się wstrzymywać od wszelkiego rodzaju zachęceń, mających na celu wciągnienie, pośrednie lub bezpośrednie, protestantow, do zmiany ich religii na katolicką. Każde przewinienie w tym względzie, będzie uważanem jako zgwałcenie praw krajowych, jako naruszenie spokoyności religiyney, i surowo będzie ukaranem. Drugiem z tych urządzeń jest zakaz, przyymować synow cudzoziemcow, którzy nie nabyli prawa obywatelstwa w Bernie, do zakładow wyższey instrukcyi, przeznaczonych do wykładania wyższych nauk. Nie będą także do tego zakładu przypuszczonymi i synowie obywatelów miasta *Berny*, jeśli nie mają niepodległości bytu, i którym ubóstwo rodziców jest przeszkodą do dalszego doskonalenia się w naukach. To drugie urządzenie wielu osobom, zdaje się być bardzo surowem.

Obserwacye meterologiczne.	Czas obserwacyi	Wysokość Barom.	Wys. Ther. Reau.	Wiatry.	Odmiana wpowiet
	dnia 21 god. 6½ z rana.	26 cal. 10,9 lin.	— 4 stopni.	Póln. Zach.	Pochmurno
	dnia 22 — — —	27 — 4,4 —	— 6 — —	Póln. Zach.	Pochmurno

Pozwolono drukować. Z polecenia JW. Wojennego Litewskiego Gubernatora Andrzey Buchárski Rzeczywisty Radca Stanu i Kawaler.

w Drukarni Redakcyi.